

12. Az előző feladat idézetei közül hány keletkezett a reneszánsz korban?
(A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4 (E) 5
13. Milyen szófajokra van példa az alábbi részletben?
„Aki, mint Péterék, az alvégen lakott, valamennyinek a dobogását, löcszörgését hallotta; a kattantyús kikapun kiugorva el sem vesztette még egyiknek a fogyó por-gomolyát a vasútra vivő tornyai úton, s már új löcs zördült meg a templom felől.” (Németh László: Kocsik szeptemberben)
(A) névutó (B) mutató névmás (C) melléknévi igenév
(D) vonatkozó névmás (E) határozói igenév

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®



BOLYAI FARKAS



BOLYAI JÁNOS

2020/21. ORSZÁGOS DÖNTŐ 10. OSZTÁLY

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

CSUKA RÓBERT villamosmérnök
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár



<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a verseny honlapján a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

1. Jelöljétek meg a szervesen szóösszetételeket!
 (A) *egyszeregy* (B) *mitugrász* (C) *aszfaltbetyár*
 (D) *dehogy* (E) *alighanem*
2. Az alábbi anagrammákból szólásokat, állandósult szókapcsolatokat lehet kirakni. A megfejtésük után azokat jelöljétek be, amelyeknek a jelentése: valakit becsap, átver!
 (A) *LÉGY EPREM* (B) *CSEH ŐZ BÚ* (C) *HARAGODRA OK*
 (D) *TE ÓSZLÁV* (E) *HETTITA BÁBA ÜLNE*
3. Állatok neveit soroltuk fel. Mely sorok adnak ki egy hexametert?
 (A) *sündisznó, teve, párduc, oroszlán, zebra, majom, sas*
 (B) *kérész, macska, verőköltő bodobács, egerészölyv*
 (C) *csimpánz, róka, giliszta, gorilla, barázdabillegető*
 (D) *vércse, varangy, keselyű, gyík, bálna, zsiráf, krokodil, pinty*
 (E) *medve, menyét, rozsomák, csiga, tyúk, marabu, pocok, ürge*
4. Jelöljétek meg az alábbi idézetre vonatkozó igaz állításokat!
 „Mióta belém költöttél, nekem mindegy már, hogy merről fúj a szél.”
 (Kovács Ákos: Nem kell más vigasz)
 (A) *Többszörösen összetett, kijelentő mondat.*
 (B) *Egy alá- és egy mellérendelő tagmondatot tartalmaz.*
 (C) *A második tagmondat a főmondat.*
 (D) *Az utolsó tagmondat helyhatározói mellékmondat.*
 (E) *Egy utaló- és egy kötőszót tartalmaz.*
5. Játék a betűkkel. Alább hat különböző betűt adunk meg. Ezekből számos, különböző hosszúságú szót lehet kirakni úgy, hogy egy szóban egy betűt csak egyszer használunk fel. Milyen szófajokra, nyelvtani jelenségekre lehet példa közöttük?
 E É R S T V
 (A) *kötőszó* (B) *ragos főnév* (C) *határozói igenév*
 (D) *számnév* (E) *azonos alakú szó*
6. Mely meghatározásnak felel meg egy **ng** betűkapcsolatot tartalmazó szó?
 (A) *egy régi magyar vármegye* (B) *kolostor körfolyosója*
 (C) *magyar népcsoport* (D) *hordó hajlított deszkája*
 (E) *szegényesen, nyomorúságban él*
7. Mely helyesen írt szavak, kifejezések illenek az alábbi mondatba a kipontozott helyek valamelyikére?
 A körében igen népszerű menedékház melletti szobrot a Zarándokok Szövetsége 2000. március
 (A) *turisták* (B) *gergely-hegyi* (C) *állította*
 (D) *12.-én* (E) *12-én*
8. Milyen határozókat tartalmaznak az alábbi mondatok?
Évek óta várta ugrásra készen a szökésre alkalmas pillanatot. A hirtelen keletkezett egyre nagyobb felbolydulásban ezt a pillanatot érkezettnek látta.
 (A) *eszköz* (B) *eredet* (C) *állandó* (D) *hasonlító* (E) *idő*
9. Hibakereső. Jelöljétek be a valamilyen szempontból (például: nyelvhelyesség, helyesírás) **hibás** mondatokat!
 (A) *Ha nem zuhogna az eső, a futóknak már rég be kellett volna érnie a célba.*
 (B) *Ezen a szálláson még akár két napig is jól el lettünk volna.*
 (C) *Szerencsére a dolgozat legtöbb feladatain már nem kellett annyit gondolkodnom.*
 (D) *Remélem, még ma megszerkesszük az iskolaújság januári számát.*
 (E) *Nyelvgyakorlás céljából leginkább olyan filmeket nézek, amelynek a párbeszédeit könnyű megérteni.*
10. Weöres Sándor verséből idézünk. Jelöljétek meg azt a szóképletet, amelynek van megfelelője a versrészletben! (A zérómorfémák nem számítanak.)
 „Sötétségből készítem kabátom,
 a sötétség szeleteiből
 szabom, varrom. De világosságból
 szerzek hozzá arany gombokat.”
 (A) *szótő + képző + rag* (B) *szótő + képző + jel*
 (C) *szótő + jel + jel* (D) *szótő + képző + képző + rag*
 (E) *szótő + képző + jel + jel + rag*
11. Melyik költői idézet tartalmaz metonímiát?
 (A) *„Befed ez a kék ég, ha nem fed koporsó...”*
 (B) *„Áldjon, én Uram, asszony-nénénk, a Hold...”*
 (C) *„Bocsásd meg, Úr Isten, ifjúságomnak vétékét...”*
 (D) *„S íme virágozik a mandulafácaska merészen a télben...”*
 (E) *„Állt az anya keservében / sírva a kereszt tövében...”*

A 12-13. feladatok a következő oldalon találhatóak!